

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

A 60 éves Hidas Antal

hazatért

Arany Világ
1959. dec. 16.

92
Hidas Antal

Hely

1959

Idő

Erőtjeljes, magas ember. Haja dús, de már ősz. Mozgékony, szinte robbanékony, gyorsbeszédű. Figyelek erősen szavára, kivált a kiejtését lesem, nem fedezek fel abban csipetnyi idegen ízt sem. Pedig harmincnégy év után tért haza.

— Nem voltam soha »emigráns író«, mindig magyar író maradtam. Közöttük étem — mutat Hidas Antal a falon végigfutó füveg könyvespolcra. — Itt van Balassától a legújabb magyar költőig mindenki.

Nézegetem a pompás könyvtárat. Moszkvából hozta magával. Most októberben költözött haza végleg a családjával, Kun Béla özvegyével és a nagy forradalmár leányával, Kun Ágnessel, aki a felesége, élettársa, munkatársa.

Hatszáz magyar verseskötet sorakozik a könyvespolcain és több ezer magyar regény, történelmi munka, egyebek. Petőfi összes verseinek négy kötete oroszul, Petőfi, Vörösmarty, Ady és József Attila válogatások, magyar prózai és költői antológia, népköltészeti gyűjtemény, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc elbeszélései, Petőfi Sándor monográfia, mind-mind orosz és ukrán nyelven. Itt vannak Hidas Antal oroszra fordított verseskötetei és Ficzek úr című regényének több orosz kiadása.

— De nem ez az érdekes — jegyzi meg a saját regényére bólintva, s máris Petőfi grúz, örmény kiadásait mutatja és az orosz nyelvű Egri csillagokat. Ezek mind jórészt az ő munkájának papírra nyomott, vászonba kötött dokumentumai. Felbecsülhetetlen szolgálatot tett a magyar irodalomnak. Ő kezdeményezte Petőfi újabb és újabb kiadását, ő válogatta, szerkesztette, írta az előszavakat, tanulmányokat. Az ő orosz nyelvű monográfiájából ismerték meg a Szovjetunióban József Attila életét, az ő válogatásában Mó-

ricz Zsigmond elbeszéléseit és Móra Ferenc szép-prójáját.

— Fordít is orosz nyelvre?

— Nem. Magyarul írtam a bevezetőket, a tanulmányokat, a jegyzeteket is. Feleségem, Kun Ágnes ültette át ezeket orosz nyelvre. Petőfibről egy teljes kötetet, de fordított sok Móricz Zsigmond és Móra Ferenc elbeszélést is.

Huszonöt éves volt Hidas Antal, amikor a Horthy rendőrség elől menekülnie kellett, előbb Ausztriában élt. Ő volt az első magyar költő, akinek a Kommunista Magyarországi Pártja még 1925-ben kiadta verseskötetét. Sok dala, például a »Vörös Csepel« induló, »A harcban nem szabad megállni« kezdetű ének már népdalszámba megy. Olyannyira, hogy a KISZ által most kiadott daloskönyvben, amelynek címéül éppen az utóbbi választották, nevét sem említik meg. A szerkesztők nyilván azt hitték, hogy ezek népdalok. Életét a munkásosztálynak, a magyar irodalomnak és irodalmunk népszerűsítésének szentelte.

— Hogy érzi magát itthon? — kérdezem.

Kitárja karját:

— Itthon vagyok — mondja... Aztán megegyeszer megismétli. — 1957 végén jöttem először haza, harminckett év után. Pár hónapot töltöttem akkor csak itthon. Olyan volt az egész, mintha állandóan gyorsvonaton robogtam volna. Megmámorosodtam, szinte kába lettem tőle, olyan erővel törtek rám emlékeim és keveredtek új élményekkel. És most végleg hazajöttem...

— Tervei?

— Szeretném még tető alá hozni a trilógiámat, amely a harminc év Magyarországról ad képet. Ennek egy része a Ficzek úr és a nemrégiben magyar nyelven is megjelent »Márton és barátai«. Egyszóval sok munka vár még rám, s hazudnék, ha azt mondanám, hogy fiatalabb lettem. A hatvanadik év külsőben az ember érzi már az időt. Azelőtt tíz-úzenkét órát tudtam ülni az íróasztal mellett, most olykor öt óra után elfáradok. Az emocionális áram ugyanolyan erősségű, csak — mosolyog — az idegvezetékek már vékonyulnak, mint az izzólámpában a szálak. De remélem, sok napl öt órám van még hátra...

— Hogyan látja a magyar irodalom helyzetét?

— Nagyon biztatónak. Néhány jó új drámát és filmet láttam, pár jó prózát és költői munkát olvastam. Úgy látom, hogy kialakulóban van a magyar irodalom egysége a szocializmus építésének elvi alapján, amely irodalmunk újabb reneszánszát teremtheti meg.

A Néném kertje című, most megjelent verseskötetét veszi fel az asztalról, az utolsó oldalra lapoz, átnyújtja.

— És az én hatvan évem? Erről ezt tudom mondani:

Kezdenéd előlről?

— kérdezem magamtól.

Olykor az alkonytól,

máskor a hajnaltól,

olykor az eszemtől,

máskor a szívemtől,

olykor a testemen

viselt sok sebeketől.

Negyven év — viharban,

faj, nem gyerekjáték...

— Mégis, ha kezdeném:

újra nekilátnék!

Most Hidas Antal: hatvan éves. Hazatért. Nem is jó kifejezés ez. Hiszen mindig itthon volt.

Ca. Gy.